

حقوق کیفری بین المللی

(مجموعه اسناد بین المللی)

ترجمہ و تدوین

دکتر حسین آقایی جنت مکان

عضو سابق برنامه عمران ملل متحد

انتشارات مجل

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور : حقوق کیفری بین‌المللی (مجموعه اسناد بین‌المللی) /
ترجمه و تدوین: حسین آقایی جنت‌مکان.
مشخصات نشر : تهران: جنگل، جاودانه، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری : ۱۸۴ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۲۰۹-۹
وضعیت فهرست‌نویسی : قیفا
موضوع : جرایم بین‌المللی
موضوع : آیین دادرسی جزایی (حقوق بین‌الملل)
رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۳ ج ۷ / ۵۰۰۰ K
رده‌بندی دیویی : ۳۴۱/۷۷
شماره کتابشناسی ملی : ۳۶۴۲۴۵۴

عنوان کتاب: حقوق کیفری بین‌المللی (مجموعه اسناد بین‌المللی)
ترجمه و تدوین: دکتر حسین آقایی جنت‌مکان
ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه
ناظر فنی: امین لشکری
نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۳
قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۷۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۲۰۹-۹

[http:// www.junglepub.org](http://www.junglepub.org)

[email:// Info@junglepub.org](mailto:Info@junglepub.org)

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰

۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۶۷-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

۱

موافقت نامه لندن ۱

۲

اساس نامه دادگاه نورنبرگ ۵

۳

اساس نامه دیوان نظامی بین المللی برای خاور دور (توکیو) ۱۵

۴

اساس نامه دادگاه کیفری بین المللی برای یوگسلاوی سابق (ICTY) ۲۳

۵

اساس نامه دادگاه کیفری بین المللی برای رواندا (ICTR) ۳۹

۶

اساس نامه دادگاه ویژه لبنان ۴۹

۷

اساس نامه دادگاه ویژه سیرالئون ۶۳

۸

اصلاحات کنفرانس کامپالا ۷۵

۹

اساس نامه دادگاه ویژه عراق ۸۷

۱۰

اساس نامه دادگاه‌های کامبوج..... ۱۱۱

۱۱

کنوانسیون بین‌المللی مربوط به حمایت از کلیه اشخاص در مقابل ناپدیدسازی اجباری..... ۱۲۵

۱۲

کنوانسیون منع و مجازات نسل‌کشی پاریس، ۹ دسامبر ۱۹۴۸..... ۱۴۷

۱۳

کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازات‌های خشن و غیرانسانی... ۱۵۱

۱۴

کنوانسیون مربوط به حمایت از محیط زیست از طریق حقوق کیفری... ۱۶۷

حقوق کیفری بین‌المللی به عنوان یک رشته نوپا، در طول سده بیستم و سال‌های آغازین سده بیست و یکم شاهد تدوین و تصویب اسناد بین‌المللی، فراملی و ملی فراوانی بوده است. این رشته نیازمند قانون‌گذاری و هنجارگذاری‌های فراوانی است که بتوان خلاء موجود در زمینه مبارزه با جرم‌هایی را که دامنه آن‌ها گسترده بوده و جامعه بشری را تهدید می‌کنند، مرتفع نماید.

اسناد مهمی در یک صد سال گذشته از تصویب مجامع بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی گذشته است. اسنادی نظیر اساس‌نامه‌های دادگاه نورنبرگ (۱۹۴۵) و توکیو (۱۹۴۵)، اساس‌نامه دادگاه‌های اختصاصی (۱۹۹۴)، دادگاه کیفری بین‌المللی (۱۹۹۸) و دادگاه‌های کیفری بین‌المللی شده، از یک سو، و معاهداتی نظیر کنوانسیون منع و مجازات نسل‌کشی (۱۹۴۸)، کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو (۱۹۴۹) و پروتکل‌های الحاقی (۱۹۷۷) به آن‌ها، کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازات‌های بی‌رحمانه، غیرانسانی یا ترذیلی (۱۹۸۴) و کنوانسیون حمایت از اشخاص در مقابل ناپدیدسازی اجباری (۲۰۰۶) از سوی دیگر بوده است.

جهان شاهد تلاش‌های دیپلماتیک فراوانی در سامان بخشیدن به نظام حقوق بین‌الملل بوده است. بزرگ‌ترین آرزوهای جامعه بشری در این اسناد گنجانده شده است لیکن تا تحقق کامل آن‌ها و عینیت این آرزوها زمان زیادی باقی است. تشکیل دادگاه‌های کیفری بین‌المللی به صورت موردی و موقت و تشکیل دادگاه دایمی بین‌المللی بر مبنای اسناد بالا، بزرگ‌ترین موفقیت جامعه بشری است.

نبود قوانین و مقررات کافی در سده‌های گذشته، حقوق‌دانان و مراجع قضایی بین‌المللی را به شدت آزار می‌داده و باعث طرح ایراداتی از سوی متهمان و وکیلان مدافع آنان در پیشگاه دادگاه‌های بین‌المللی گردیده است. یکی از ایراداتی که متهمان و وکیلان مدافع آنان هنگام برگزاری محاکمات نورنبرگ عنوان می‌کردند، عدم رعایت اصل قانونی بودن جرم‌ها و مجازات‌ها بود. هم‌چنین نخستین ایراد متهمان دیوان کیفری بین‌المللی برای یوگسلاوی سابق، مغایر بودن رسیدگی‌های دیوان با اصل قانونی بودن جرم‌ها و مجازات‌ها بوده است؛ زیرا آنان معتقد بودند که اساس‌نامه دیوان پس از رخداد جرم‌ها تصویب و تشکیل شده است.

هر چند دیوان به این ایراد توجهی نکرد لیکن ایراد مذکور، به جای خود درست بوده و مجامع بین‌المللی باید برای رفع این خلاء تدبیری می‌اندیشیدند. با همین رویکرد مجامع حقوقی بین‌المللی اسناد زیادی را به تصویب رسانده‌اند و بر اساس آن‌ها مراجع قضایی کیفری متعددی نیز شکل گرفته است. جمع‌آوری این اسناد در یک مجموعه ضمن آن که دسترسی پژوهشگران را به آن‌ها آسان می‌سازد، به قانون‌گذار این امکان را می‌دهد که با الهام از قوانین و هنجارهای بین‌المللی، قوانین داخلی کشور را با موازین بین‌المللی هماهنگ سازد و سطح حمایت از حقوق اشخاص را ارتقاء بخشد.

در این نوشتار سعی شده است مهم‌ترین اسناد بین‌المللی که امروزه می‌توانند به عنوان الگوی تدوین و تصویب قوانین داخلی مطرح باشند، گردآوری شوند. امید است بتوانیم در چاپ‌های بعدی اسناد بیش‌تری را به مشتاقان عرصه علم و دانش ارایه نماییم.

حسین آقایی جنت‌مکان

تابستان ۱۳۹۳ خورشیدی